

Eduskunta
Sivistysvaliokunta

Lupa – ja valvontaviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalla laiksi liikuntalain 7§ kumoamisesta

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi liikuntalain säännös alueellisesta liikuntaneuvostosta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2026.

Lupa- ja valvontavirasto pitää esitystä liikuntalain 7 §:n kumoamisesta kannatettavana ja perusteltuna.

Perusteita pykälän 7 kumoamiselle

Lupa- ja valvontavirasto on uusi keskusvirasto, jonka ohjausrakenne muuttui aiemmasta aluehallintovirastojen ohjauksesta. Uudelle virastolle ei ole tarpeellista luoda yhtä alueellista eli valtakunnallista liikuntaneuvostoa, koska valtion liikuntaneuvosto toimii valtakunnallisena opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä. Uudelle virastolle ei ole myöskään tarkoituksenmukaista luoda useita alueellisia liikuntaneuvostoja, koska perustettava virasto on valtakunnallinen, eikä sillä ole aluerakenteita.

Liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaesityksestä ja perustamishankkeisiin myönnettävistä avustuksista annettavat lausunnot ovat olleet merkittävien neuvostojen tehtävä (noin 80% tehtävistä). Rahoitussuunnitelmamenettelystä luovuttiin vuoden 2025 alusta alkaen ja liikuntapaikkarakentamisen määrärahat, avustushakemusten sekä avustettujen hankkeiden kokonaismäärä on vähentynyt merkittävästi viime vuosina. Liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksiin liittyvän alueellisen lausunnon tarve ja merkitys on vähentynyt. Muissa valtionavustusasioissa ei lausuntomenettelyä ole tähän asti ollut.

Lupa- ja valvontavirastossa liikuntatoimen tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden määrä on niukka (13 htv). Viraston toimintamäärärahoihin kohdistuu valtiontalouden säästöpäätöksiä noin 10 % vuoteen 2027 mennessä ja tehtävien hoidossa korostuu entisestään kustannustehokkuuden tarve. Useiden alueellisten liikuntaneuvostojen hallinnointiin tarvittava työmäärä olisi suhteettoman suuri verrattaessa liikuntatoimen henkilöstöresurssiin. Alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamisen suorat säästövaikutukset ovat noin 25 000 euroa pitäen sisällään kokouksista aiheutuneet kustannukset. Näiden säästöjen lisäksi säästyä työaikaa merkittävästi, joka voidaan käyttää muihin liikunnan edistämistehtäviin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla toimineet nuorisotoimen ja taiteen edistämisen alueelliset neuvosto- ja toimikuntarakenteet on lakkautettu jo aiemmin, perustuen toimikuntien työmäärään, rakenteiden joustavuuden tarpeeseen sekä esteellisyteen liittyvien tilanteiden hallintaan. Alueellisten liikuntaneuvostojen osalta on havaittavissa vastaavia lakkauttamista puoltavia syitä.

Alueellisuuden huomioon ottaminen Lupa- ja valvontaviraston toiminnassa

Liikuntatoimen viranhaltijat sijoittuvat Lupa- ja valvontavirastossa ympäri Suomea monipaikkaisesti ja heillä on vankka alueellinen asiantuntemus, jota hyödynnetään viranomaistyössä. Alueellisen asiantuntemuksen ylläpidossa hyödynnetään viraston alueellisia, monialaisia tiimejä, joissa on edustus Varhaiskasvatuksen-, koulutuksen ja kulttuurin yksikön eri toimialoilta. Monialaisissa tiimeissä kuullaan

tarvittaessa erilaisia alueellisia toimijoita. Tiimien avulla saadaan kerättyä kattavaa alueellista tietoa eri toimialoilta, jota hyödynnetään liikuntatoimen eri tehtävissä, kuten valtionavustuksien käsittelyssä.

Lupa- ja valvontaviraston liikunnan toimialan tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetuksen mukaan yhtenä liikuntatoimen tehtävänä on kuntien ja liikunnan sidosryhmien informointi ja koulutuksen järjestäminen liikuntapolitiittisista tavoitteista, toimenpiteistä ja resursseista. Virasto järjestää verkosto-, sidosryhmä- ja koulutustilaisuuksia yksin sekä yhteistyössä eri toimijoiden, kuten liikunnan aluejärjestöjen kanssa. Tilaisuuksissa käydään vuoropuhelua kuntien ja sidosryhmien kanssa alueellisen tilannetiedon ylläpitämiseksi. Lisäksi viraston liikuntatoimi on edustettuina eri toimijoiden koordinoimissa verkostoissa sekä työryhmissä. Näin ymmärrys kuntien ja alueiden tilanteista säilyy vahvana.

Lupa- ja valvontavirasto käyttää tiedolla johtamisen tukena puolueetonta tietoa tarjoavia tietokantoja. Virastolla on oma valtionavustustietokanta lvvavustukset.fi. Sivustolta avustusten käsittelijät pystyvät tarkistamaan aikaisempien vuosien myönnettyt valtionavustukset kunnittain, alueittain ja valtakunnallisesti. Virasto hyödyntää myös toisten toimijoiden ylläpitämiä valtakunnallisia tietokantoja (mm. LIPAS-liikuntapaikkojen tietokanta), josta löytyy tiedot kaikista Suomen liikuntapaikoista ja niiden sijainnista. Lisäksi yhtenä alueellisen tiedon keräämisen työkaluna toimii kuntien peruspalvelujen arviointi, joka on viraston lakisääteinen tehtävä. Sen avulla seurataan ja arvioidaan liikuntapalvelujen yhdenvertaista saatavuutta koko maassa.

Virastouudistuksen yhtenä tavoitteena on valtakunnallisesti yhdenmukaiset käytännöt sekä sujuvat ja tehokkaat prosessit. Liikuntatoimen valtionavustusten käsittelyprosessit on arvioitu ja yhdenmukaistettu, ja käsittely on valtakunnallisesti yhdenmukaista. Tämä turvaa eri puolelta Suomea tulevien ja erityyppisten hankkeiden yhdenvertaisen ja tasapuolisen käsittelyn. Hankeavustusten alueellisessa kohdentamisessa pyritään alueelliseen tasapuolisuuteen pitkällä aikavälillä.

Lakia alemman asteinen sääntely

Valtioneuvoston asetukseen liikunnan edistämisestä esitetään muutosta, joka velvoittaisi viraston pyytämään lausuntoja maakuntien liitoilta liikuntapaikkarakentamisen hankkeista. Asetustason säätely turvaisi alueellisen näkökulman ilman erillisten asiantuntijaelinten toimintaa. Muutos ei sinällään lisäisi viraston tehtäviä, vaan vastaisi alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamisesta aiheutuvaan muutokseen.

Esa Kaunisto
Yksikön päällikkö
Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen yksikkö

Ulla Silventoinen
Liikuntatoimen ylitarkastaja
Liikuntatoimen ryhmä

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihte: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi